

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 07/06/2017

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1. Το κείμενο αναφέρεται στο ρόλο της επιστήμης, αλλά και στην ηθική ευθύνη του επιστήμονα σε μια εποχή ιδεολογικής ρευστότητας. Η επιστήμη επιδιώκει τη διεύρυνση του νου και δεν ταυτίζεται με την τεχνολογία, η οποία, αξιοποιώντας την επιστημονική γνώση, ικανοποιεί πρακτικές ανάγκες, άποψη που ενστερνιζόταν και ο Αϊνστάιν. Βεβαίως, η επιστήμη αντανακλά το ηθικοπνευματικό επίπεδο της κοινωνίας, αλλά η τεχνολογία, ενώ αναβάθμισε την ποιότητα ζωής, από την άλλη συνετέλεσε στην ηθική αλλοτρίωση των ανθρώπων. Σ' ένα τέτοιο πλαίσιο κινείται ο επιστήμονας και οφείλει, με άξονα την κοινωνική ευθύνη, να επιλέγει την ανθρωποκεντρική εφαρμογή των επιτευγμάτων της επιστήμης, γεγονός που δεν εναπόκειται πάντα στον ίδιο, με αποτέλεσμα τον αποπροσανατολισμό των ερευνητικών στόχων. Έτσι, επιβάλλεται ο επαναπροσδιορισμός τους από επιστήμονες με υψηλά ιδανικά.

B1.

A.ΛΑΘΟΣ

B.ΛΑΘΟΣ

Γ.ΣΩΣΤΟ

Δ.ΣΩΣΤΟ

Ε.ΣΩΣΤΟ

B2 .α)

1) Αίτιο –αποτέλεσμα :

Αίτιο: « η επιστήμη , ως αέναος αγώνας του ανθρώπου »

Αποτέλεσμα : «ανοίγει συνεχώς νέους ορίζοντες και φωτίζει τον νου .»

2) Αιτιολόγηση : Στο χωρίο «διότι η επιστήμη... ανθρώπου» αιτιολογείται η φράση «επιστήμη ,βέβαια και τεχνολογία δεν ταυτίζονται» με τη βοήθεια της διαρθρωτικής λέξης «διότι», που δηλώνει αιτιολόγηση.

3) Σύγκριση –Αντίθεση : Σύγκριση - αντίθεση μεταξύ της επιστήμης και της τεχνολογίας με τη βοήθεια της διαρθρωτικής λέξης « ενώ », που δηλώνει αντίθεση .

4) Ορισμός:

« Η επιστήμη, φωτίζει τον νου»

Οριστέα έννοια: « Η επιστήμη»

Γένος: « αγώνας»

Ειδιοποιός διαφορά: « για την κατάκτηση... φωτίζει το νου»

5) Παραδείγματα:

« Πολύ χαρακτηριστικά, ο Αϊνστάιν ... ηθικά ιδανικά.»

B2 .β)

Βέβαια :βεβαίωση, έμφαση

Εάν :προϋπόθεση, όρος

Όμως: αντίθεση

Για τούτο : σχέση αιτίου - αποτελέσματος

Δηλαδή :επεξήγηση

B3. α) Η επιστήμη ως αέναος αγώνας του ανθρώπου. (διαρκής, αιώνιος)

η επιστήμη παραμένει προσηλωμένη στην κατάκτηση της γνώσης. (αφοσιωμένη, αφιερωμένη)

Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογίας[...] εγείρουν απορίες.
(προκαλούν, δημιουργούν)

το άγχος και η αγωνία αλλοτριώνουν την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων. (αλλοιώνουν, παραποιούν, φθείρουν)

κάθε επιστημονικό επίτευγμα[...] θα αποβεί[...] καταστρεπτικό. (ολέθριο, επιζήμιο)

B3. β) συγκεκριμένο: γενικό, αφηρημένο

Βελτίωσε: επιδείνωσε, χειροτέρευσε

Ευθύνη: ανευθυνότητα

Υλική: πνευματική, ηθική

Ελευθερία: εξάρτηση, υποδούλωση, ανελευθερία

B4. α) Μέσω του ασύνδετου σχήματος, παρατάσσονται δίπλα - δίπλα ονοματικά σύνολα - εδώ τα υποκείμενα της πρότασης - χωρίς σύνδεσμο. Με το σχήμα αυτό, ο συγγραφέας επιτυγχάνει να προσδώσει στον λόγο του αμεσότητα, ζωντάνια και να φορτίσει συναισθηματικά τον αναγνώστη, άρα να τον κινητοποιήσει και να τον προβληματίσει. Μεταφέρει την αγωνία και την αγανάκτησή του για την αλλοτρίωση των ανθρωπιστικών αξιών στη σύγχρονη κοινωνία και για τους σύγχρονους ρυθμούς ζωής, που δημιουργούν ένα διαρκές άγχος, το οποίο εμποδίζει την ηθικοπνευματική τελείωση του σύγχρονου ανθρώπου των μεγαλουπόλεων.

B4. β) Με τη χρήση ρητορικού ερωτήματος στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου, ο συγγραφέας επιδιώκει να προβληματίσει τον αναγνώστη σχετικά με τον ρόλο της τεχνολογίας στην ηθική ανάπτυξη του ανθρώπου. Με το σχήμα αυτό κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, διευκολύνοντας τον συγγραφέα να επικοινωνήσει μαζί του. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην άποψη του συγγραφέα, ενώ το ύφος γίνεται άμεσο και παραστατικό. Λόγω της θέσης του ερωτήματος στο τέλος της παραγράφου, μπορεί να θεωρηθεί ότι λειτουργεί συνεκτικά μεταξύ των παραγράφων.

Γ1. Παραγωγή λόγου

1. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Προσχεδιασμένος προφορικός λόγος. Ομιλία στην τελετή αποφοίτησης του σχολείου
2. Απαιτείται προσφώνηση και αποφώνηση.
3. Σε όλο το κείμενο μπορούν να τοποθετηθούν στοιχεία προφορικού λόγου :
 - ➔ επανάληψη της προσφώνησης
 - ➔ χρήση ρητορικών ερωτήσεων
 - ➔ χρήση α' ενικού , α' πληθυντικού και β' πληθυντικού προσώπου

Προσφώνηση

Κυρίες και κύριοι,

Αγαπητές συμμαθήτριες και αγαπητοί συμμαθητές,

Προλογικές σκέψεις

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ, με αφορμή την τελετή αποφοίτησης που διοργανώνεται στο σχολείο μας . Ως υποψήφιος φοιτητής και μελλοντικός επιστήμονας, θα αναφερθώ στον ρόλο της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σημαντικότερων σύγχρονων προβλημάτων, καθώς και στα ηθικά εφόδια που πρέπει να έχει ο επιστήμονας για να μπορέσει να υπηρετήσει αυτό τον ρόλο.

A' Ζητούμενο

Ο ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σημαντικότερων σύγχρονων προβλημάτων

- Ιατρική: καταπολέμηση και εξάλειψη σημαντικών ασθενειών → μειώνει τη θνησιμότητα και αυξάνει τον μέσο όρο ζωής
- Η εφεύρεση και η ανάπτυξη των μηχανών → εξαλείφει ή μειώνει τον ανθρώπινο μόχθο
- Ανάπτυξη των Μέσων Μαζικής μεταφοράς και επικοινωνίας → Μειώνονται οι αποστάσεις και βελτιώνονται οι μετακινήσεις
- Αναβαθμίζεται η ποιότητα ζωής
- Ερμηνεύει τα φαινόμενα → απαλλαγή από προλήψεις και δεισιδαιμονίες του παρελθόντος – ρατσισμός → αποκάλυψη της αλήθειας, ενίσχυση της λογικής σκέψης και της κοινωνικής συνοχής
- Ανθρωπιστικές επιστήμες → προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και καλλιεργούν στην ψυχή του ανθρώπου θεμελιώδεις αξίες για την αρμονική συνύπαρξη των ανθρώπων
- Δημιουργεί θέσεις εργασίας με την εμφάνιση νέων επαγγελματικών κλάδων → καταπολέμηση ανεργίας

B' Ζητούμενο

Ηθικά εφόδια του επιστήμονα που θα του επιτρέψουν να υπηρετήσει τον στόχο του

- Ο επιστήμονας δεν είναι απλός επαγγελματίας, αλλά οφείλει να εκπληρώνει τον ρόλο ενός πνευματικού ανθρώπου, θέτοντας σε προτεραιότητα το κοινό καλό.
- Απαιτείται να είναι έντιμος, να διαθέτει την αρετή της σύνεσης, της αυτοκριτικής και της αυτογνωσίας.
- Να διακατέχεται από σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, στα ανθρωπιστικά ιδανικά και στους φυσικούς νόμους και ισορροπίες.
- Να μην επιδιώκει την προσωπική του καταξίωση και να μην υποτάσσει την έρευνά του στην εξυπηρέτηση συμφερόντων.
- Οφείλει να είναι διορατικός, για να προβλέπει τις αρνητικές επιπτώσεις των επιστημονικών εξελίξεών του.

Επιλογικές σκέψεις

Τα σύγχρονα προβλήματα απαιτούν ο επιστήμονας να διαθέτει, όχι μόνο επιστημονική κατάρτιση, αλλά και πνευματική καλλιέργεια και ηθική ακεραιότητα, για να μπορέσει να ανταποκριθεί στο δύσκολο έργο του.

Αποφώνηση

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

A' τόμος ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ, σελ. 346-348 & 351-353